

**Міністерство освіти і науки України
Національний університет
«Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»
Комунальний заклад «Харківська гуманітарно-педагогічна академія»
Харківської обласної ради
Дніпровський державний медичний університет
Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка
Харківська державна академія фізичної культури**

**ФІЗИЧНА РЕАБІЛІТАЦІЯ ТА
ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНІ ТЕХНОЛОГІЇ: РЕАЛІЇ
ТА ПЕРСПЕКТИВИ**

**Збірник наукових матеріалів XI Всеукраїнської науково-практичної
конференції**

27-28 листопада 2025 року

**PHYSICAL REHABILITATION AND HEALTHSAVING
TECHNOLOGIES: REALITIES AND PERSPECTIVES**

**Collection of materials of the XI All-Ukrainian Scientific and Practical
conferences**

November 27-28, 2025

Полтава 2025

Круцевич Т.Ю. вважає, що вибір видів діяльності має ґрунтуватися на інтересах і фізичних можливостях студентів, враховуючи рівень їхньої підготовленості, стан здоров'я та мотиваційні потреби.

Важливою умовою є інтеграція оздоровчих заходів у навчальний процес закладу вищої освіти шляхом урізноманітнення занять з фізичного виховання, впровадження факультативів, гуртків, секцій та рекреаційно-спортивних клубів. Ефективним напрямом є створення університетських програм підтримки здоров'я, що передбачають організацію спортивно-масових заходів, фестивалів, днів здоров'я, змагань, майстер-класів з різних видів спорту. Це не лише активізує рухову діяльність, а й сприяє формуванню культури здорового способу життя та зміцненню соціальних зв'язків серед студентства.

Підвищення ефективності оздоровчо-рекреаційної активності забезпечується також застосуванням інформаційно-цифрових технологій: мобільних додатків моніторингу фізичного стану, онлайн-платформ для тренувань, фітнес-трекерів. Вони стимулюють самоконтроль, дозволяють відстежувати інтенсивність навантаження, регулювати його відповідно до індивідуальних потреб і сприяють регулярності занять.

Організація рекреаційної діяльності має включати психоемоційний аспект: вправи на релаксацію, дихальні практики, медитаційні техніки, що сприяють подоланню стресу, підвищують працездатність і покращують адаптаційні можливості організму. Особливу увагу необхідно приділяти формуванню у студентів внутрішньої мотивації до активного стилю життя, оскільки саме усвідомлене ставлення до власного здоров'я є запорукою систематичної рухової активності.

Отже, організація оздоровчо-рекреаційної рухової активності студентів передбачає комплексний підхід, який включає урізноманітнення форм занять, створення сприятливого освітнього середовища, впровадження сучасних технологій, психоемоційну підтримку та розвиток мотиваційної готовності студентів до активного рухового режиму. Така діяльність сприяє формуванню здорової, соціально активної, життєстійкої особистості, здатної підтримувати фізичне й ментальне благополуччя протягом усього життя.

Гусєва І.М., студентка
Мизгіна Т.І., к.мед.н, доцент
Національний університет

«Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»

НУТРИТИВНА ПІДТРИМКА ПРИ РЕАБІЛІТАЦІЇ ОСІБ З ГЕНЕТИЧНИМИ ПОРУШЕННЯМИ ОБМІНУ РЕЧОВИН

Останні десятиріччя велику увагу медичної спільноти привертають так звані орфанні захворювання, які характеризуються великою нозологічною різноманітністю та наднизькою частотою поширення окремого захворювання. Вроджені порушення метаболізму (ВПМ) являють собою досить велику групу цих захворювань та виникають за наявності дефектів одного гена, наслідком є виникаючі похибки синтезу ферментів в

біохімічних та метаболічних реакціях. Хоча, кожне окреме ВПМ зустрічається достатньо рідко, усі разом вони уражають приблизно одну дитину на 780 випадків народження.

Загальною рисою таких захворювань є гетерогенність за генезом, клінічними проявами, методами діагностики та супровіду. Ще декілька років тому більшість з таких захворювань були летальними, або мали важкі невідворотні наслідки. На сучасному етапі хоча, вилікувати такого хворого не є можливим, стали доступними нові методи діагностики та супровіду пацієнтів, які страждають на ВПМ, що дозволяє забезпечити їм кращу якість життя,

З вищевикладеного стає зрозумілим, що реабілітація дітей з вродженими порушеннями метаболізму повинна розпочинатися якомога раніше та проводитися з урахуванням нутритивного втручання, що має позитивний потенціал для підсилення ефекту реабілітації. Визначення необхідного обсягу нутритивної підтримки на етапах реабілітації осіб з ВПМ є актуальною проблемою здоров'я людини та потребує проведення наукових досліджень.

Метою роботи була оцінка ролі нутритивної підтримки у дітей з генетичними порушеннями обміну речовин за даними сучасної наукової літератури.

Харчування осіб з ВПМ, особливо при патології проміжного метаболізму, є чільним елементом у підтримці супроводі пацієнтів з метою попередження ускладнень та смерті. Метаболічний дисбаланс повинен бути скоригований шляхом адекватної нутритивної підтримки, та дитині має надаватися можливість нормального росту та розвитку. Усі дієти, що застосовуються при ВПМ повинні бути персоналізованими, враховувати стан пацієнта, вік, переносимість, вірогідний прогноз, виключати вживання пацієнтом будь-яких токсичних нутрієнтів, забезпечувати метаболічну стабільність [2].

З розвитком реабілітації у останні десятиріччя при будь-якому втручанні велику увагу приділяють харчуванню, що є не тільки важливим профілактичним чинником, але й одним з провідних чинників у комплексі заходів з відновлення. Нутритивна підтримка дитини з ВПМ на різних етапах реабілітації дозволяє забезпечити організм необхідними нутрієнтами, створити кращі умови для регенерації тканин, зменшити патологічні прояви, особливо з боку нервової системи, та підтримувати оптимальний ріст та масу тіла. По мірі збільшення обсягу реабілітаційних втручань зростає потреба особи у відповідних інгредієнтах та корекції раціону режиму харчування.

Аналіз систематичних оглядів підтверджує постулат щодо персоналізованої стратегії харчування у пацієнтів з ВПМ. В окремому огляді було оцінено ідентифікаційні генетичні варіанти, які впливають на засвоєння мінералів та метаболізм з особливим акцентом на засвоєння заліза, для підтримки впровадження стратегій точного харчування із застосуванням добавок. Автори переглянули 21 дослідження, що включали аналіз 22938

суб'єктів. Отримані результати дають всебічне уявлення щодо зв'язку між генетичними варіантами та метаболізмом мінералів, та підкреслюють важливість генетичного складу в оптимізації реабілітаційного втручання із застосуванням нутритивної підтримки.

Також наявні дані проведеного систематичного огляду щодо ідентифікації чинників, які впливають на дотримання дієти з низьким вмістом фенілаланіну у пацієнтів з фенілкетонурією. До заключного аналізу було включено сорок дев'ять досліджень. Автори дійшли висновку, що дотримання дієти з низьким вмістом фенілаланіну при ФКУ є багатоаспектною поведінковою парадигмою, на яку має значний вплив взаємодія сімейних, екологічних, терапевтичних та особистісних чинників. Відзначено, що вплив цих чинників розрізняється у вікових групах пацієнтів, що підкреслює необхідність персоналізованого до віку підходу до ведення пацієнтів з ФКУ та реабілітаційного втручання.

Інший огляд відображає питання, які стосуються гіпергомоцистинури у дорослих, що є метаболічним станом, який піддається терапевтичному лікуванню. У дослідженні підкреслено, що особливо важливим є визначення рівню гомоцистеїну у пацієнтів, які перенесли судинні тромботичні стани, а також в осіб з легкими або помірними когнитивними порушеннями, нейропсихіатричними розладами або асоціаціями з очними та скелетними аномаліями. Нутритивний склад раціону із включенням додатків, що містять вітаміни В6 та В12, фолати, бетаїн, є життєвоважливим для постійного підтримання концентрації гомоцистину у плазмі нижче 50 мкмоль/л для зниження ризику судинних подій, що є особливо важливим у реабілітації пацієнта.

Таким чином, аналіз систематичних оглядів значно поглиблює розуміння важливості харчування як одного з основних інструментів комплексної програми реабілітації пацієнтів з ВПМ та демонструє важливість персоналізації нутритивної підтримки для відновлення, розвитку і росту пацієнтів з ВПМ.

Данильченко А. В. студентка
Кетова О.М. ., к.мед.н, доцент
Національний університет

«Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»

ПСИХОСОЦІАЛЬНА ПІДТРИМКА СІМ'Ї В СИСТЕМІ СОЦІАЛЬНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ ОСОБИ

За результатами досліджень 2023 року, 73% опитаних визнали, що вони або члени їхньої родини/друзі мають потребу в реабілітаційних послугах. Найчастіше респонденти вказували на потребу в допомозі психолога (55%) та фізичній терапії (41%), близько 17% тих, хто потребує реабілітаційних послуг, не отримують їх. Серед внутрішньо переміщених осіб цей впоказник є вищим – 26%. Станом на 1 січня 2020 року в Україні налічувалося 2,7 мільйона осіб з інвалідністю (приблизно 6% населення), з них 160 тисяч дітей. Реальні цифри, ймовірно,